

Ennalta-arvaamattomat tilanteet suomalaisissa tuotannoissa

Käsitellään COVID-19

Senni Pelkonen

OPINNÄYTETYÖ
Kesäkuu 2021
Media-alan koulutus
Tuotanto

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Media-alan koulutus
Tuotanto

PELKONEN SENNI:

Ennalta-arvaamattomat tilanteet suomalaisissa tuotannoissa
Käsitellään COVID-19

Opinnäytetyö 38 sivua, joista liitteitä 2 sivua
Kesäkuu 2021

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin ennalta-arvaamattomia tilanteita suomalaisissa tuotannoissa ja nimenomaan koronaviruksen vaikutusta tuotantoihin. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, miten koronavirus vaikutti suomalaisiin tuotantoihin ja mitä olennaisia muutoksia sen takia tuotannoissa jouduttiin tekemään. Opinnäytetyössä aihetta lähestyttiin käyttäen kahta esimerkkitapausta, ensimmäisenä *Selviytyjät Pohjola* -tuotantokautta ja toisena lopputyö lyhytelokuvaa *Kuka Tahansa*.

Tutkimus pohjautui *Selviytyjät Pohjola* -tuotannon tuottajan Mirtta Salosen haastatteluun, lyhytelokuvan *Kuka Tahansa* tuottajana toimimiseen korona-aikana ja erilaisiin nettilähteisiin, missä käsiteltiin koronan vaikutusta elokuva- ja tv-alaan Suomessa.

Haastattelusta kävi ilmi, että koronan takia *Selviytyjät Pohjola* -tuotannossa jouduttiin tekemään paljon muutoksia. Suurimpina muutoksina nousivat esille kuvauspaikan vaihtuminen ja se, että ennakkotuotanto jouduttiin tekemään kuudessa viikossa, monen kuukauden sijaan. Muutoksia jouduttiin myös tekemään *Kuka Tahansa* lyhytelokuvassa koronan takia paljon, suurimpana kuvausten ajankohdan siirtyminen. Muiden tuotantojen kohdalla jouduttiin myös suuriin ratkaisuihin koronan myötä. Uusia työskentelytapoja opittiin koronan takia paljon, ja tulevaisuuden näkymä on muuttunut koronan myötä myös jonkun verran.

Tärkeintä korona-ajan tuotannoissa on ollut noudattaa ohjeistuksia, mitä virallisilta tahoilta on tullut. Ohjeistuksia noudattamalla tuotannot pystyivät vielä pyörimään ja työryhmän sekä esiintyjien terveys pystyttiin takaamaan ohjeistuksia noudattamalla. Korona-ajan myötä tuotantoyhtiöissä on kuitenkin ymmärretty myös paljon uusia työskentelytapoja tulevaisuutta varten. Suurimpana oivalluksena on ollut etätyöskentely ja etenkin etäpalavereiden tehokkuus.

Asiasanat: ennalta-arvaamattomat tilanteet, koronavirus, elokuva- ja tv-ala, tuotannot

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Media
Producing

PELKONEN SENNI:
Unpredictable Situations in Finnish Productions
COVID-19

Bachelor's thesis 38 pages, appendices 2 pages
June 2021

The objective of this study was to gather information about unpredictable situations in Finnish productions and specifically the effect of the coronavirus on productions. Purpose of the thesis was to find out how the coronavirus affected Finnish productions and what significant changes had to be made in the productions. In the thesis, the topic was approached using two case studies, the first was *Survivors North* - production and the second is short film called *Anyone*.

The data were collected from interview with *Survivors North* producer Mirtta Salonen, acting as a short film producer in *Anyone* during the coronavirus and various online sources on the impact of the coronavirus in movie and television industry.

The results suggest that because of the coronavirus, *Survivors North* had to make a lot of changes in production. Biggest was the change of location. Also pre-production had to be made in six weeks instead of many months. In the short film *Anyone* most notably thing was to change time to film the movie.

The findings indicate that during the coronavirus productions has to follow the instructions that have come from the official parties. However, with the coronavirus time, productions companies have also understood a lot of new ways of working for the future. The biggest insight has been teleworking and especially the effectiveness of remote meetings.

Key words: unpredictable situations, coronavirus, movie and television industry, productions

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KORONAN TAUSTOITUS	8
	2.1 Mikä on korona?	8
	2.2 Miten koronaan reagoitiin suomalaisissa tuotannoissa?	9
3	KORONAN VAIKUTUS TUOTANNOISSA.....	12
	3.1 Tuotantoyhtiöiden reagointi koronatilanteeseen.....	12
	3.2 Koronatilanteen vaikutuksia suomalaisiin tuotantoihin	13
4	CASE: SELVIYTYJÄT POHJOLA – TUOTANTOKAUSI	17
	4.1 Esituotantovaihe Selviytyjät Pohjola -tuotantokaudella	17
	4.2 Tuotantovaihe Selviytyjät Pohjola -tuotantokaudella.....	19
	4.3. Kuvausten jälkeinen aika Selviytyjät Pohjola -tuotantokaudella....	23
5	CASE KUKA TAHANSA LOPPUTYÖ	25
	5.1 Esituotantovaihe Kuka Tahansa -lopputyössä	25
	5.2 Tuotantovaihe Kuka Tahansa -lopputyössä.....	29
	5.3 Jälkituotantovaihe Kuka Tahansa -lopputyössä.....	31
6	POHDINTA.....	33
	LÄHTEET	36
	LIITTEET	37
	Liite 1. Haastattelukysymykset tuottaja Mirtta Saloselle	37

ERITYISSANASTO

Lokaatio	Tarkoittaa kuvauspaikkaa.
Kalusto	Tarkoitetaan teknistä varustusta kuvauksissa.
Teme	Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto. Suomen suurin taide- ja kulttuurialojen ammattiliitto, jonka jäsenjärjestöjä ovat Lavastus- ja pukusuunnittelijat LP, Suomen elokuva- ja mediatyöntekijät SET, Suomen tanssi- ja sirkustaitelijat STST, Suomen teatteriohjaajat ja dramaturgit STOD, Suomen valo-ääni- ja videosuunnittelijat SVÄV, Teatterialan ammattilaiset TAM ja Elokuva-koehenhoitajien yhdistys EKH.
COVID-19	Koronavirus, mikä aiheutti maailmanlaajuisen pandemian 2019.
Työsuojeluvaltuutettu	Työntekijöiden edustaja työsuojeluun liittyvissä kysymyksissä.
Äänihenkilö	Teknisellä puolella työskentelevä äänistä vastaava henkilö.
Intiimikohtaus	Intiimikohtaus on kohtaus elokuvassa tai televisiosarjassa, missä näyttelijät ovat hyvin lähekkäin toisiaan. Esimerkiksi harrastavat seksiä.
Turvaväli	Turvaväli on käsite, mikä vakiintui koronaviruksen vallitessa maailmalla. Turvaväli on etäisyys, mitä pidetään muista ihmisistä välttyäkseen koronavirustartunnalta.
Esituotantovaihe	Esituotantovaihe tarkoittaa tuotannon vaihetta, missä valmistellaan asioita, jotta kuvaukset on mahdollista järjestää sovittuna ajankohtana.
Tuotantovaihe	Tuotantovaihe tarkoittaa aikaa, kun kuvataan tuotantoa.
Heimoneuvosto	Heimoneuvosto tarkoittaa pudotustilannetta <i>Selviytyjät Pohjola</i> -tuotannossa.
Improvisaatio	Vuorosanoja ei ole kirjoitettu valmiiksi käsikirjoitukseksi.
Casting	Vaihe, missä tuotantoon valitaan näyttelijöitä tai esiintyjä.

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee ennalta-arvaamattomia tilanteita suomalaisissa tuotannoissa. Opinnäytetyöni käsittelee koronavirus pandemian vaikutusta tiettyihin tuotantoihin, käsittelen aihetta haastattelun kautta. Yhtenä esimerkkitapauksena käytän lopputyötä *Kuka Tahansa*, missä toimin itse tuottajana. Toisena esimerkkitapauksena käytän *Selviytyjät Pohjola* -tuotantoa.

Käsittelen aihetta haastattelun pohjalta ja käyn läpi myös omakohtaisia ajatuksia lopputyöhön liittyen. Käsittelen esimerkiksi sitä, miten selviytyjien tuottaja lähestyi koronatilannetta sen vaikuttaessa tuotannon kulkuun merkittävästi. Mikä oli suurin asia, mitä korona ravisteli tuotannossa ja miten siitä selvittiin. Eroavaisuuksien kautta pyrin saamaan myös johtopäätöksiä asiasta esiin, kuten mikä oli toimivin tapa reagoida korona tilanteeseen ja mitä tulevaisuudessa huomioidaan tuotannoissa koronan takia paremmin.

Opinnäytetyöni on luonteeltaan tutkiva. Tutkin sitä, miten *Selviytyjät Pohjola* -tuotantokauden tuottaja ratkoi koronaa koskevat ongelmat tuotannossa ja mitä mieltä hän on jälkikäteen niistä ratkaisuista. Tutkin myös omaa toimintaani lyhytelokuva *Kuka Tahansa* tuottajana. Käsittelen myös paljon uutisten ja artikkeleiden kautta koronatilanteen vaikutusta muissa tuotannoissa Suomessa. Korona-aika jo itsessään on todella mielenkiintoinen, koska mitään vastaavaa ei ole koskaan tullut vastaan omana elinaikanani. Selvitin, mitä tuotannoissa on tehty koronan vallitessa ja mitä niistä käytännöistä halutaan ottaa myös tulevaisuuteen mukaan.

Tietoperustani rakentuu *Selviytyjät Pohjola* -tuotantokauden tuottajan haastattelumateriaaliin ja omiin kokemuksiini tuottajana *Kuka Tahansa* -lopputyössä korona-aikana. Tietoperustani rakentuu myös huolellisesta perehtymisestä koronaan ja sen vaikutukseen Suomessa elokuva- ja televisioalaan.

Etenen aiheeni käsittelyssä järjestelmällisesti. Ensin käyn läpi mikä korona on ja miten se on vaikuttanut tuotantoihin Suomessa. Sen jälkeen siirryn siihen, miten korona vaikutti konkreettisesti tuotannoissa, mitkä asiat jouduttiin tekemään toisin

ja mitä alalla työskentelevät ihmiset on ollut siitä mieltä. Sen jälkeen käyn ensimmäisen tapausesimerkkini pariin eli *Selviytyjät Pohjola* -tuotannon. Miten koronaa lähestyttiin *Selviytyjien Pohjola* -tuotannossa ja mitä mieltä tuottaja on tekemis-tään valinnoista. Mitkä olivat suurimpia käännekohtia *Selviytyjät Pohjola* -tuotan-non aikana.

Tämän jälkeen siirryn omakohtaisiin kokemuksiini lopputyöelokuvan *Kuka Tahansa* tuotantovaiheista ja käsittelen muun muassa ratkaisuja, joita jouduimme tekemään suunnitelmista poiketen ja kokemuksia siitä, miltä koronatuotannossa työskentely yleisesti ottaen tuntui. Yhteenvedossa käyn läpi sitä, mikä on tulevai-suuden näkymä koronan jälkeen ja mitä tästä on opittu tuotantoyhtiöissä. Lisäksi tuon esille tekemisen tapoja, joita voidaan haluta säilyttää koronapandemian jäl-keen tuotantoyhtiöissä tai tuotannoissa.

Opinnäytetyöni on suunnattu media-alalla työskenteleville tai alasta kiinnostu-neille. Opinnäytetyöni antaa hyödyllistä tietoa henkilöille, joiden työtehtävissä täy-tyy osata reagoida ennalta-arvaamattomiin tilanteisiin tuotannoissa. Aiheen tutki-minen on hyödyttänyt myös itseäni, sillä on ollut mielenkiintoista saada tietää, miten koronan kaltaisiin tilanteisiin reagoidaan ja mihin se johtaa tuotannoissa.

2 KORONAN TAUSTOITUS

2.1 Mikä on korona?

Korona eli COVID-19 on sairaus, jonka aiheuttaa koronaviruksiin kuuluva virus. Vuoden 2019 lopussa COVID-19 aiheutti maailmanlaajuisen pandemian. Se sai alkunsa Kiinasta joulukuussa 2019. Sieltä se levisi ympäri maailmaa nopeammin, kuin olisi ikinä arvattu. (Lääkärikirja Duodecim 13.01.2021.)

COVID-19 on virus, mikä tarttuu pääsääntöisesti ihmisestä toiseen, kun ihmiset ovat toisiaan lähellä. Sen takia kaikkia kehoitettiin välttämään turhia kontakteja ja pysymään kotona niin paljon kuin mahdollista. Välttämällä kontakteja pienentää riskiä saada koronavirus tartunnan. Viruksen voi saada myös pintojen kautta. (Lääkärikirja Duodecim 13.01.2021.)

Viruksen voi sairastaa myös täysin oireettomana, ja se onkin kaikista pelottavinta koko viruksen olemassaolossa. Ihminen voi kantaa virusta täysin oireettomasti ja tartuttaa näin muita ihmisiä käymällä vaikka vain ruokakaupassa. Viruksen oireita ovat yskä, kuume, nuha, hengenahdistus, pahoinvointi ja ripuli. Mikäli on mitään näistä oireista, pitäisi pikimmiten hankkiutua koronatestiin, missä testataan, onko sinulla koronavirusta. (THL 09.02.2021.)

Joulukuussa 2020 Suomeen tuli ensimmäiset koronarokotteet. Rokotteilla pyritään saamaan turvaa koronavirukselta. Rokotteet suojaavat erityisesti koronan virusmuunnoksilta, mitä on löytynyt ympäri maailmaa, ja mitkä ovat vielä vaarallisempia kuin koronavirus. (THL 15.03.2021.)

Tuotantoyhtiöissä koronatestin kustantaa yleensä työnantaja, ja testin tuloksen mukaisesti toimitaan. Mikäli tulos on positiivinen, joutuu karanteeniin ja töihin tullaan vasta sen jälkeen, jotta vältetään mahdollisilta tartuntariskeiltä. Karanteeni kestää yleensä kymmenestä neljääntoista päivää. Jos sinulle tulee positiivinen koronatestin tulos, myös sinun tartuntaketju etsitään, jotta kaikilta mahdollisilta tartuntariskeiltä vältetään. Tätä varten on myös olemassa koronaviikku-sovellus puhelimeen, joka hälyttää, mikäli olet altistunut virukselle.

2.2 Miten koronaan reagoitiin suomalaisissa tuotannoissa?

Media-alalla Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme ry:n, Audiovisual Producers Finland - APFI ry:n, Suomen Journalistiliitto ry:n ja Suomen Näyttelijäliitto ry:n terveysturvatoimintaohjeistus kuvauksiin pandemian aikaan julkaistiin Temen nettisivuilla 24.03.2020. Ohjeistusta on päivitetty aina kun tietoa on saatu enemmän ja uusia ohjeita on haluttu antaa tuotantoyhtiöiden työryhmille. (Teme 24.03.2020.)

Maaliskuussa 2020 Suomen elokuva- ja mediatyöntekijät SET julkaisi nettisivuillaan ohjeistuksen poikkeustilanteessa työskentelyyn. Ohjeistuksessa kehoitetaan tekemään etätöitä, mikäli se on mahdollista ja miettimään myös tuotantoyhtiökohteisesti, onko tuotantojen kuvausjaksoja pakko järjestää vai olisiko niitä mahdollista siirtää eteenpäin johonkin muuhun ajankohtaan. Mikäli kuitenkin päädyttiin kuvausten järjestämiseen poikkeusoloissa, olisi huomioitava kuvauspaikkojen tilavuus. Kuvauksia ei tulisi tehdä ahtaissa tiloissa, joissa lähikontakti on välttämätön. Myös hygieniaolosuhteisiin tulisi kiinnittää erityistä huomiota kuvauksissa. (Teme 24.03.2020.)

Ohjeistuksessa kehoitetaan valitsemaan tuotantokohtainen työsuojeluvaltuutettu huolehtimaan, että ohjeista pidetään kiinni. Hänen pitää myös olla se henkilö, johon työryhmä voi olla yhteydessä, mikäli heillä on jotain epäselvyyksiä toimintaohjeista. Työryhmää pitää informoida tietyistä kuvauspäivää koskevista työsuojelutoimista etukäteen, koska työryhmällä on oikeus olla niistä yhteydessä työsuojeluvaltuutettuun vielä ennen kuvauksia, jos on jotain epäselvyyksiä. (Teme 24.03.2020.)

Korona iskee pahiten riskiryhmään kuuluviin ihmisiin, heillä tauti voi johtaa helpommin ja nopeammin kuolemaan. Riskiryhmään kuuluu iäkkäämmät ihmiset, perussairauksia tai syöpää sairastavat, ylipainoiset, raskaana olevat ja tupakoijat. (THL 15.03.2021.)

Temen ohjeistuksissa sanotaan myös, että mikäli tuotannossa on jäseniä, jotka itse kuuluvat riskiryhmään tai joiden kotitaloudessa asuu riskiryhmään kuuluvia

henkilöitä, suositellaan olemaan yhteydessä terveydenhuoltoon todella matalalla kynnyksellä. Ja tästä pitää olla yhteydessä työsuojeluvaltuutettuun tuotannossa, jotta he tietävät mahdollisista riskiryhmäläisistä. (Teme 24.03.2020.)

Ohjeistuksiin kuuluu myös pysyä poissa kuvauksista, mikäli tulee mitään flunssaoireita ja sen suhteen oma ilmoitus sairastumisesta on riittävä. Kuvauksissa on otettava huomioon siirtymiset. Ne pitäisi hoitaa niin, että mahdollisuuksien mukaan ihmiset tulisivat omilla kulkuvälineillään kuvauspaikalle. Kuvaustilanne pitää suunnitella niin, että toteutus kuvauksissa tapahtuu porrastetusti. Työtilassa pitää olla mahdollisimman vähän ihmisiä ja turvaetäisyyden pitäminen työryhmän jäseniin pitää olla mahdollista. (Teme 24.03.2020.)

Ohjeistuksen mukaan myös iso vastuu kuvauksissa on jokaisella itsellään. Oma työnteko pitää järjestää niin, että se on hygieenistä ja turvallista. Niin työryhmänä kuin yksilönäkin. Kuvauspäivän aikana työvälineiden hygieenisyydestä huolehditaan jatkuvasti. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että jokaisen osaston pitää huolehtia omien tarvikkeidensa puhtaudesta. Esimerkiksi kameraosaston tulisi putsata kameraan liittyvä tarpeisto itse. (Teme 24.03.2020.) Suomalaiset on tottuneet menemään töihin, vaikka olisi pieniä flunssan oireita, koronatilanteen iskiessä ihmisten täytyi tosissaan alkaa noudattamaan sitä, että töihin ei mennä pienilläkään oireilla.

Muutoksia myös näyttelijöiden olemiseen kuvauksissa on totta kai ohjeistuksessa. Näyttelijä esimerkiksi itse asettaa mikrofonsa äänihenkilön ohjeiden mukaisesti. Näyttelijä pukeutuu puvustajan ohjeiden mukaisesti, mutta varsinaista puvustajan vaatteisiin koskemista ei tässä tilanteessa ole niin kuin normaalisti olisi. Maskeerausessa ja hiusten laitossa huolehditaan myös tarpeellisesta suojaumisesta, maskien käytöstä ja siitä, että välineet, joita käytetään eivät levitä koronataartuntaa. Intiimikohtauksia tulee välttää pandemian aikana. Näyttelijällä on oikeus kieltäytyä kaikesta lähikontaktista. (Teme 24.03.2020.) Näyttelijällä on aina oikeus kieltäytyä intiimi kohtauksesta tai muusta intiimistä vastaanäyttelijän kanssa, mutta nyt se piti huomioida täysin uudella vakavuudella. Näyttelijät joutuvat kuitenkin jo riskeeraamaan itsensä olemalla ilman kasvomaskia kuvauksissa.

Kaikki kuvauksissa tapahtuva työ ja tauot pitää pystyä järjestämään niin, että tarpeettomat kontaktit voidaan niissä välttää. Ruoka tuodaan kuvauspaikalle yksittäispakattuna ja ruokatauoilla ei saa muodostua jonoa ruuan hakuun. Kaikkien tilojen missä kuvataan, tulee olla niin tilavia, että kaikkien on mahdollista pitää turvavälejä muihin työntekijöihin. (Teme 24.03.2020.) Tuotannoissa tarvitaan paljon ihmisiä, jotta lopputulos saadaan tehtyä toivotulla tavalla, joten turvavälien pitäminen saattaa välillä olla hyvinkin haastavaa. Siksi on tärkeää, että kuvauspaikat on tilavia, jotta ihmisillä on mahdollisuus olla kauempana muista.

Temen eli Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liiton nettisivuilla annetaan ohjeita myös korona-aikana työttömäksi jääneille, kuten työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautumisesta työttömyysajan korvausta varten ja päivärahan hakemista työttömyyskassasta. Työttömyysetua haetaan joko työttömyyskassalta tai Kelalta eli Kansaneläkelaitokselta, mutta sitä ei voi hakea molemmilta. (Teme 08.04.2020.) On tärkeää, että työttömäksi jääneelle on kunnon ohjeistukset, mikä nopeuttaa ja helpottaa prosessia huomattavasti.

Koronapandemia tuli niin nopealla tahdilla myös Suomeen, että tilanteeseen reagointi piti tapahtua todella nopeasti. Sitä tietenkin vaikeutti se, että kukaan ei tiennyt mistä oikeastaan oli edes kyse. Tämän asian selvittämiseen käytettiin paljon lääkäritahoja ja muita asiantuntijoita, jotta tuotantoja ei tarvitsisi siirtää vaan niitä voitaisiin jatkaa uusien ohjeistusten kanssa. Ihmiset kuitenkin kokivat myös pelkoa koronavirusta kohtaan, koska tilanne oli niin uusi kaikille. Tämä johti myös siihen, että tuotannoista saattoi jäädä työryhmää pois koronapelon myötä.

Käsitellessäni koronan vaikutusta tuotannoissa sain hyvän käsityksen siitä, mikä kaikki on niissä muuttunut koronan myötä – ehkä jopa pysyvästi. Korona järkytti monia tuotannoissa työskenteleviä, ja koronan takia kaikki joutuivat miettimään käytäntöjään ja suhtautumistaan tilanteeseen. Tuotannoissa hyvin yleinen suhtautuminen oli se, että yleisiä säännöksiä totellaan, mikä tarkoitti esimerkiksi etätöiden suosimista. Huomattavaa oli se, että suurimmalla osalla tuotantoyhtiöistä oli samanlainen tapa suhtautua koronaan, ja siihen miten tuotannot tulisi pyörimään koronasta huolimatta.

3 KORONAN VAIKUTUS TUOTANNOISSA

3.1 Tuotantoyhtiöiden reagointi koronatilanteeseen

Dianysos Films Oy:n tuotantopäällikkö Timo Lahtisella on hyvin ajankohtaista ja oikeaa tietoa siitä, miten korona on vaikuttanut tv-tuotantoihin, koska hän on työskennellyt koronan aikana tuotannoissa. Tuotannoilla on pulaa sekä näyttelijöistä että työntekijöistä. Koska näyttelijät tekevät useampaa tuotantoa yhtäaikaaisesti hankaloittaa se myös käsikirjoituksen toteuttamista. (Andersson 2020).

Kun puhutaan Suomen kokoisesta maasta, täytyy myös ottaa huomioon se, kuinka pieni elokuva- ja tv-ala on. Alalle ei ole varsinkaan näyttelijänä helppo päästä, siksi useissa suomalaisissa tuotannoissa on samoja näyttelijöitä ja koronan takia tämä tietenkin vaikeutti asioita, koska samat näyttelijät eivät voi olla samaan aikaan kovin monessa tuotannossa näyttelemässä.

Koronapandemian takia keväällä 2020 moni tv-tuotanto joutui siirtämään kuvauksiaan. Koronaviruksen leviämisen helpottaessa kesällä 2020 tuotantoja kuvattiin todella paljon. Tämän seurauksena tuotannoissa on tietenkin pulaa sekä näyttelijöistä, että työntekijöistä. Koronatilanne on ollut koko ajan epävarmaa ja se on aiheuttanut myös epävarmuutta sekä työntekijöihin, että työnantajiin. Siksi onkin hyvin tärkeää, että asiantuntijat antavat tiettyjä linjauksia, mitä esimerkiksi tuotantoyhtiöiden on helpompi toteuttaa tuotannoissa. Työnantajien tulee olla selkeitä ohjeistuksissaan työntekijöille ja esiintyjille.

Koronapandemia on vaikuttanut myös käsikirjoituksen muutoksiin. Monia sisäkohtauksia on esimerkiksi siirretty ulos tehtäviksi tartuntariskien välttämiseksi. Koronapandemia on vaikuttanut myös kohtauksien sisältöön. Intiimikohtauksia on voitu vähentää merkittävästi, nimenomaan tartuntariskien välttämiseksi. Tässä saattaa tulla vastaan myös se, ettei näyttelijät itse halua tehdä kohtauksia missä täytyy olla lähikontaktissa toisen näyttelijän kanssa. (Andersson 2020).

Kuvauspaikalle on muutenkin laadittu uusia sääntöjä koronapandemian takia. Dionysos Films Oy:n tuotantopäällikkö Timo Lahtinen vastaa muun muassa

Karppi-sarjan kolmannen tuotantokauden kuvausten toteuttamisesta terveysturvatoimintaohjeiden mukaisesti. *Karppi*-sarjan kuvauksissa käytetään hengityssuojaimia ja ihmisiin pyritään kuvauksissakin pitämään turvavälit. (Andersson 2020).

Kuvauspäivät pyritään korona-aikaan aikatauluttamaan niin, että kaikki tuotantoon kuuluvat työryhmät eivät saapuisi täysin samanaikaisesti kuvauspaikalle tekemään valmisteluita. Toiminta on porrastettua, jotta vältytään suuremmalta yhtäaikaiselta liikkumiselta. (Andersson 2020). Tämä johtaa myös siihen, että joidenkin työpäivät saattavat venyä liian pitkiksi, mikä voi johtaa siihen, että ihmiset palavat loppuun liian pitkien kuvauspäivien johdosta.

Tuotannoissa aikataulut saattavat venyä merkittävästi joinain päivinä juuri siksi, että kaikki eivät pääse samaan aikaan valmistelemaan kuvauspaikkaa. Näin ollen tämä vaikuttaa myös kaikkeen muuhunkin, esimerkiksi budjettiin koska ylityötunneista täytyy maksaa työryhmälle tietty summa. Tuotannoissa on koronan takia jouduttu kiinnittämään ihan eri tavalla huomiota asioihin, mihin ei ennen kiinnitetty ollenkaan huomiota. Koronan takia tuotannoissa on oltava myös hygieniakoordinaattori, joka huolehtii kaikkien puolesta siitä, että kaikki pinnat ovat puhtaita ja että maskeja ja desinfiointiainetta on tarpeeksi kuvauspaikalla. Hygieniakoordinaattorilla on erittäin merkittävä työ korona ajan tuotannoissa, siksi onkin hyvä, että tällainen uusi työnkuva on kehitelty tuotantoihin. (Andersson 2020).

3.2 Koronatilanteen vaikutuksia suomalaisiin tuotantoihin

Koronavirus on suurin kriisi tuotantoyhtiöiden historiassa. Kaikkien toiminta menee täysin uusiksi koronaviruksen myötä. Pelkästään se, että kuvauksia joudutaan siirtämään ja kuvauspaikkoja vaihtamaan tekee tuotantoyhtiöille vaikeita tilanteita ja tilanteita, missä ei aikaisemmin olla jouduttu olemaan. (Lehtonen 19.03.2020). Käsite kipeydestä saa koronaviruksen myötä täysin uuden perspektiivin. Pieniinkin asioihin täytyy reagoida, koska koronavirus on asia mitä ei saa jättää huomioimatta.

Suorana lähetettävissä show-ohjelmissa ei enää ole yleisöä ollenkaan, ja jos on heitä pitää olla vain tietty määrä, maskit päässä ja turvavälien kanssa. Tunnettu ja suosittu juontaja Mikko Leppilampi kommentoi asiaa niin, että yleisön merkityksen ohjelmalle tajuaa todella vasta nyt kun yleisöä ei ole paikalla. Yleisö on rytmittänyt juontajankin esiintymistä tietyllä tavalla. Tilannetta ei kuitenkaan pyritä peittämään mitenkään kuvaustilanteessa vaan päinvastoin, tyhjää yleisöä kuvataan myös. (Lehtonen 2020). Yleisöä on livetutannoissa yleensä suhteellisen paljon. Heidän reaktionsa ja aplodinsa saa täysin uuden käsityksen koronaviruksen myötä.

Talent Suomi -livetutannossa on varauduttu koronan myötä tulleisiin säännöksiin erilaisin tavoin. Työryhmää on pienennetty, ja työryhmän tulemista kuvauspaikalle on myös porrastettu samalla tavalla kuin monessa muussakin tuotannossa. Leppilampi kuvailee nykyisiä säännöksiä mikrokaranteeniksi ja palapeliksi, koska työryhmä on normaalia pienempi ja halailu ja kättely on saanut kokonaan jäädä pois. (Lehtonen 2020).

Päivittäisdraamasarjan *Salatut Elämät* viestinnästä vastaava Susanna Jyllinmaa on kommentoinut asiaa niin, että vaikka taiteilijoista puhutaan, että he tulevat töihin vaikka pää kainalossa on siihen nyt vedetty erittäin tiukka linja. Töihin ei tulla jos on ollut yhtään sairas. (Lehtonen 2020).

Poikkeuksellisesti Yellow Film & TV:n sarjat *Syke* ja *Karkurit* jatkoivat kuvaamista normaalisti. Vastaava tuottaja Marko Talli sanoo, että asiaan suhtaudutaan vakavasti, mutta kuvaukset jatkuvat toistaiseksi normaalisti. Jokaiseen tuotantoon tehtiin varotoimenpiteitä koronaviruksen takia. Kuitenkin ulkomaantuotantoja on täytynyt siirtää. Tässä tapauksessa dokumenttielokuva onnettomista valko-kaulustyöläisistä, mitä piti kuvata muun muassa Hollannissa ja Etelä-Koreassa. (Lehtonen 2020).

On väistämätöntä, että koronavirus vaikuttaa tuotantojen tekemiseen. Tv-tuotannoissa ja elokuvissa työtä tehdään tavalla, missä on hyvin vaikeaa välttää kontakteja. Mikäli kaikki kuitenkin ottavat uudet ohjeistukset esimerkiksi hygienian suhteen käyttöönsä, tuotantoja voidaan varmasti jatkossa kuvata edes pienemällä tuotantotiimillä.

Tuotantoyhtiö Aito Medialla on 15 eri televisiotuotantoa käynnissä. Toimitusjohtaja Eero Hietala toteaa, ettei ole tuotantoyhtiötä mihin koronavirus ei vaikuttaisi. Aito Median tuottama Huutokauppakeisari on ohjelma, missä on yli kymmenen ihmistä, joten sen suhteen he joutuvat miettimään uudenlaista konseptia tai lykäämään kuvauksia. (Lehtonen 2020).

Koronavirus toi mukanaan epätoivoa ja pelkoa. Kun kaikki laitetaan olemaan vain kotona ja välttämään ystävien tai perheenjäsenten näkemistä, ollaan tilanteessa missä kukaan ei ole koskaan halunnut olla. Kaikki keksivät keinoja tavata toisiinsa, esimerkiksi zoom tai google teams – sovellusten kautta. Myös videopuhelut läheisten kanssa tulivat hyvin tärkeäksi osaksi monen arkea.

Aito Media teki Ylen viikonloppuun *Kaikki kotona* -liveä, minkä ideana oli juurikin luoda uskoa ihmisille ja saada ihmisille olo, että kyllä tästä yhdessä selvitään. Ohjelmassa esiintyi eturivin artisteja. (Lehtonen 2020).

Yksikin koronatapaus voi pysäyttää kuvaukset täysin. Näin tapahtui esimerkiksi Mikko Myllylahden elokuvan *Metsurin tarina* kuvauksissa. Kuvauksissa havaittiin yksi koronatapaus, minkä takia koko työryhmä joutui koronatestiin. Testin tulokset määrittivät sen, jatkuivatko kuvaukset vai ei. (Sundqvist 2021). Tällaiseen on tavallaan totuttava, kun kyseessä on maailmanlaajuinen pandemia, jonka kestosta tai tilanteen helpottumisesta ei tiedetä. Kenenkään terveydellä ei haluta leikkiä, joten jokainen koronaepäily tai koronatapaus otetaan vakavasti.

Metsurin tarinan tuottaja Emilia Haukka kertoo Sundqvistin (2021) mukaan, ettei kuvausten peruuntuminen ole pahinta mitä voi tapahtua, koska silloin kuvausten järjestämiselle vain etsitään uusi ajankohta. Kuvauksissa esille noussut koronatapaus tuli kaikille täytenä yllätyksenä - myös koronavirusta kantaneelle. Tulosten selvittyä alettiin jäljittää, mistä tartunta oli tullut, ja työryhmää laitettiin karanteeniin. Kuvauksia jatkettiin pienemmällä työryhmällä, kuvauksiin otettiin sijaisia ja turvallisuudesta pidettiin hyvää huolta. (Sundqvist 2021).

Tulevaisuutta ajatellen koronan myötä tuotantoihin jää varmasti tarkemmat hygieniaohteistukset työryhmälle ja esiintyjille. Tuotantoihin on tullut myös täysin

uusi työnkuva, hygieniakoordinaattori. Hygieniakoordinaattori huolehtii nimenomaan siitä, että kaikki noudattavat kuvauspaikalla koronaohjeistuksia. Tällainen hankittiin myös *Metsurin tarina* elokuvan kuvauksiin koronatapauksen jälkeen. (Sundqvist 2021). Jatkossa ei tulisi kysymykseenkään, että tuotantoja tehtäisiin ilman vastuuhenkilöä, joka huolehtii kuvauspaikan yleisestä hygieniasta ja siitä että ihmiset noudattavat ohjeistuksia. Tämä vähentää huomattavasti koronaviiruksen leviämiskätkiä työryhmässä. Lisäksi, kun palkataan hygieniakoordinaattori huolehtimaan koronaan liittyvistä asioista, muut voivat keskittyä omiin tehtäviinsä.

4 CASE: SELVIITYJÄT POHJOLA – TUOTANTOKAUSI

4.1 Esituotantovaihe Selviytyjät Pohjola -tuotantokaudella

Tutkin yhtenä esimerkkitapauksena *Selviytyjät Pohjola* -tuotantokautta. *Selviytyjät* on suosittu reality-sarja Suomessa. Formaatti on alun perin Yhdysvalloista. Ensimmäinen Suomalainen versio ohjelmasta kuvattiin vuonna 2012, ja sen jälkeen ohjelmaa on kuvattu joka vuosi. Ohjelma kuvataan yleensä lämpimissä olosuhteissa ulkomailla, esimerkiksi Malesiassa tai Filippiineillä. Koronan takia vuoden 2020 *Selviytyjät Pohjola* -tuotantokausi kuvattiin kuitenkin Haaparannassa. Suomen *Selviytyjiä* ei ole koskaan aikaisemmin kuvattu Suomessa. Haastattelin *Selviytyjät Pohjola* -tuotantokauden tuottajaa Mirtta Salosta. Tein taustatutkimusta siitä, mitä kaikkia muutoksia tehtiin kuvauspaikan vaihtumisen lisäksi.

Selviytyjät Pohjola -tuotantokausi 2020 oli tarkoitus alun perin kuvata Filippiineillä, mutta koronaviruksen takia ohjelmaa siirryttiin kuvaamaan Haaparantaan Suomen ja Ruotsin rajalle. Kausi kuvattiin elokuussa 2020, jolloin matkustuskiellot olivat hyvin vahvasti voimassa myös Suomessa. Salonen (haastattelu 23.03.2021) kertoo, ettei ollut huolissaan tuotannon etenemisestä, päinvastoin. Hän oli sitä mieltä, että Filippiineille vielä lähdetään ja kaikista suunnitelmista pidetään kiinni viimeiseen asti. Kuitenkin koronaviruksen noustessa maailmanlaajuisesti pandemiaksi, tajuttiin myös *Selviytyjät Pohjola* -tuotannossa että Filippiineille lähtö ei yksinkertaisesti ole mahdollista. Sen jälkeen jouduttiin odottamaan päätöksiä rajoitusten suhteen, niin kuin muissakin tuotannoissa. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Salonen (haastattelu 23.03.2021) kertoo, että odotellessa päätöksiä työryhmä teki paljon töitä sen eteen, että uusi kuvauspaikka löytyisi mahdollisimman pian. Työryhmälle ilmoitettiin, että viisi viikkoa ja sen jälkeen uusi kuvauspaikka on löytynyt. Esituotantoa oli tehty kolmesta neljään kuukautta, ja nyt se piti aloittaa alusta ja saada vain kuudessa viikossa samaan kuntoon, kuin monen kuukauden työnteon jälkeen. Salonen kuvailee aikaa hyvin työntäyteiseksi ajaksi, jonka tulee

muistamaan aina. Hänen mukaansa suurin onni tässä tilanteessa oli se, että suurin osa kilpailijoista halusi vielä lähteä mukaan tuotantoon. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Useimmat suomalaisista *Selviytyjät* – kausista on koostunut julkisuuden henkilöistä, vain muutamia on tehty muulla miehityksellä. Ensimmäisillä kausilla kilpaili tavalliset tallaajat julkisuuden henkilöiden sijaan. Tuotanto varmasti huomasi katsojaluvuissa nousun, kun kilpailijoiksi tulikin julkisuuden henkilöt. Katsojat ovat uteliaita julkisuuden henkilöistä ja, siksi kausilla missä kilpaili julkisuuden henkilöt, oli varmasti katsojaluvut kohdillaan. Myös *Selviytyjät Pohjola* - tuotantokaudella kilpaili julkisuudenhenkilöt, joista suurin osa halusi lähteä mukaan koronaviruksesta huolimatta.

Salonen kertoo, että työryhmästä osa oli ehtinyt ottamaan jo muita töitä ja työryhmän keskuudessa oli myös paljon koronavirus pelkoa läsnä. Työryhmä pelästyi tilannetta paljon, koska mitään vastaavaa ei ollut koskaan tullut vastaan. Salosella meni kertomansa mukaan monia tunteja siihen, että hän vakuutteli työryhmää ja kilpailijoita siitä, että tuotanto tehtäisiin turvallisesti, joten sinne voi hyvin lähteä mukaan. Hän ei itse pelännyt koronavirusta missään vaiheessa, ja tämä olikin varmasti avaintekijä siihen, miten hän pystyi pysymään niin rauhallisena muiden pelätessä koronavirusta. (Salonen, haastattelu 23.02.2021.)

Tällaisessa tilanteessa on hyvin tärkeää, että tuottaja pysyy rauhallisena ja on tuotannossa se ihminen, kehen kaikki voi luottaa ja tukeutua. Tuottaja on tuotannossa muutenkin henkilö, joka pitää kaikkia naruja käsissään. Tuottajan tärkeä tehtävä on myös koota työryhmä, joten tässä tilanteessa, jos joku perui osallistumisensa tuotantoon, tuottajan tehtäväksi jäi löytää tuuraaja hänelle.

Salosen (haastattelu 23.03.2021) mukaan esituotantovaihe oli hyvin rankka *Selviytyjät Pohjola* -tuotannossa. Kun uusi kuvauspaikka oli löytynyt ja muutkin esituotannon tärkeimmät asiat oli saatu hoidettua, kuten pelien ja heimoneuvoston rakentaminen uuteen kuvauspaikkaan tuottajan oma työ helpottui. Tärkeintä oli saada työryhmä ja esiintyjät kuvauspaikalle terveenä. Täytyy kuitenkin pitää mielessä myös se, että asiat voivat mennä pieleen ja joku voi esimerkiksi sairastua

matkustaessaan kuvauspaikalle. Työryhmää ja esiintyjä on kuitenkin sen verran paljon, että riski on edelleen suuri. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Salonen (haastattelu 23.03.2021) mainitsee, että tuotantovaiheessa piti käydä monen tahon kanssa keskustelua tilanteesta. Tärkeimpiä tahoja olivat vakuutusyhtiö ja asiakas, joiden kanssa käytiin läpi sitä, miten turvattaisiin sekä työryhmän että kilpailijoiden terveys koko kauden ajaksi. Oli myös tärkeää huomioida paikallisten hyvinvointi. Vaikka tehdään viihdettä, niin olennaista on se, ettei kenenkään terveyttä riskeerata sen takia. *Selviytyjät Pohjola* on siinä mielessä erikoinen tuotanto, että siellä on lääkäri paikalla ympäri vuorokauden, mikä helpotti suunnitelmien tekemistä huomattavasti. Kilpailijat ja työryhmä ovat lähellä lääkäriä koko ajan, eli jos koronaoireita ilmenee he voivat mennä heti lääkärin vastaanotolle. Tietenkin kasvomaskeja ja desinfiointiainetta pitää olla tarpeeksi kuvauksissa mukana, niin kuin muissakin korona-ajan tuotannoissa. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Salonen tuo esille, että *Selviytyjät* on tuotantona tunnettu siitä, että siellä pyörii vuodesta toiseen samoja työntekijöitä, koska tuotanto on niin haastava itsessään. *Selviytyjät Pohjolaan* jouduttiin kuitenkin palkkaamaan uusia työntekijöitä, koska vanhat ja tutut peruivat tuotantoon lähtemisen koronaviruksen takia. Tämä toi tuotantoon hyvää positiivista energiaa, koska uudet tekijät olivat hyvin innoissaan päästessään töihin ja varsinkin tämänkaltaiseen erilaiseen tuotantoon. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

4.2 Tuotantovaihe Selviytyjät Pohjola -tuotantokaudella

Tuotantovaiheessa piti käydä monen tahon kanssa keskustelua tilanteesta. Tärkeimpinä vakuutusyhtiön ja kanavan eli asiakkaan, joiden kanssa käytiin läpi sitä, miten turvataan sekä työryhmän että kilpailijoiden terveys koko kauden ajaksi. Oli myös tärkeää huomioida paikallisten hyvinvointi, vaikka tehdään viihdettä niin olennaista on se, ettei kenenkään terveyttä riskeerata sen takia. Salonen toteaa, että *Selviytyjät Pohjola* on siinä mielessä erikoinen tuotanto, että siellä on lääkäri paikalla ympäri vuorokauden, se helpotti suunnitelmien tekemistä huomattavasti.

Kilpailijat ja työryhmä on lähellä lääkäriä koko ajan, eli jos koronavirus oireita ilmenee he voivat mennä heti lääkärin vastaanotolle. Tietenkin kasvomaskeja ja desinfiointiaineita pitää olla tarpeeksi kuvauksissa mukana, niin kuin muissakin korona-ajan tuotannoissa. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Suurin huolenaihe tässä vaiheessa tuotantoa oli se, että ruotsalaiset tekivät samassa paikassa omaa *Selviytyjät Pohjola* -tuotantoaan. Niihin aikoihin Ruotsissa oli huomattavasti huonompi tilanne koronaviruksen kanssa kuin Suomessa. Ruotsissa ei välitetty rajoituksista juuri yhtään, ihmisiä ei edes yritetty rajoittaa ja siksi tuotanto joutui myös miettimään tätä asiaa paljon. Piti miettiä tarkkaan se, että miten varaudutaan siihen, että koronavirus tulee ruotsalaisten mukana kuvauspaikalle. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Salosen (haastattelu 23.03.2021) mukaan se oli ilmiselvää, että koronaviruksen iskeminen yli 200 hengen joukkoon olisi täysi katastrofi. Suomalaisessa tuotannossa ei ollut varaa tähän, koska yhtäkään ylimääräistä kuvauspäivää ei ollut. Tärkeintä oli miettiä saapuminen kuvauspaikalle. Jos siinä onnistuttaisiin niin kuin oli suunniteltu, voitaisiin kuvaukset järjestää melkein normaalisti. Tuotantotiimi päätyi siihen, että kaikki kilpailijat laitettiin etukäteen koronavirustesteihin, jonka jälkeen heidät pidettiin eristyksissä kaikista kontakteista. Kilpailijat joutuivat myös matkustamaan kuvauspaikalle bussilla, koska haluttiin, että he pysyvät samassa porukassa. Pysähdyspaikoilla kehoitettiin pitämään kasvomaskeja ja huolehtimaan hygieniasta, jotta mahdolliselta koronavirustartunnalta vältytään. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Selviytyjät on tuotantona hyvin suosittu. Silloin kun osallistujat olivat tavallisia taliaajia, hakijoita saattoi olla jopa 8000 vuosittain. Julkisuuden henkilöiden kausillekaan ei ole itsestäänselvää saada kutsua, joten jokainen, joka kilpailuun sai kutsun, otti sen varmasti kunnialla vastaan. Kilpailijat noudattivat korona kehoituksia sääntillisesti varmasti senkin takia, koska kilpailuun ei ihan kuka tahansa pääse. *Selviytyjät* kilpailuna on ainutlaatuinen kokemus, eikä kukaan halunnut pilata omaansa saamalla koronatartuntaa mistään.

Työryhmään tuotanto luotti alusta asti, koska tuotannon budjetissa ei myöskään ole siinä vaiheessa varaa laittaa koko työryhmää pikatesteihin. Työryhmälle pidettiin järeät keskustelut ennen kuvauksia etäyhteyksin. Kaksi viikkoa ennen kuvauksia pitäisi olla varovainen ja välttää kontakteja mahdollisimman paljon. Tuotanto luotti siihen, että työryhmä hoitaa tilanteen tyylikkäästi. Kuvauspaikalla työryhmällä oli mittauspiste, missä jokainen mittasi oman kuumeensa joka aamu ennen aamiaista. Jos jollain oli kuumetta, hänet otettiin pois muiden seurasta ja vietiin testiin. Työryhmä asui samassa hotellissa, ja siellä ei juuri ollut ulkopuolisia. Salonen kertoo, että kun kuvauspaikalla oli oltu jo viikko, suurin vaara oli ohi. Ainut riski oli se, kun paikalliset kävivät tietenkin kotonaan nukkumassa, ja siellä heillä oli tietysti omat kontaktinsa. Jatkuvalle testauksella kuitenkin tiedettiin koko ajan mikä tilanne kaikilla on ja näin pysyttiin koko tuotannon ajan tasalla siitä, mikä kenelläkin on vointi. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Selviytyjät -tuotannossa vuosia mukana ollut Salonen (23.03.2021) kertoo haastattelussa, että tuotantovaiheessa muutamia kilpailijoita oli kuumeessa, jolloin tuotannossa mukana ollut lääkäri raportoi tuotannolle ongelmista ja kertoi miten tilanteessa pitää toimia. Ensimmäinen kuumetilanne kilpailijan kohdalla ilmeni, kun kuvauksissa oli oltu jo kaksi viikkoa. Kuumeen nostivat olosuhteet – ei koronavirus. Salosen mukaan kilpailijat olivat niin eristäytyneitä muista, että koronaviruksen saaminen oli lähes mahdotonta heille. Työryhmästäkin muutamia sairastui tuotannon aikana, jolloin he pääsivät heti lääkärin vastaanotolle ja testattavaksi hotellille. Saloselle itselleen tuli tieto vasta siinä vaiheessa, jos joku ei kyennyt hoitamaan omia töitään. Työryhmälle saattoi pelkän väsymyksen takia nousta kuumetta, koska tuotanto on itsessään jo niin rankka. Tämän kauden kohdalla kuume saattoi myös nousta kylmistä olosuhteista. Yhtäkään koronavirusta pausta tuotannon aikana ei tullut. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Salonen (haastattelu 23.03.2021) toteaa, että tv:tä tehdään tiimityönä, ja se on hyvin tiivistä työskentelyä koko ajan. Kun tuotannossa tiedettiin, että kuvauspaikalla kenelläkään ei ole koronavirusta, töitä tehtiin normaalisti. Lääkäri oli ympäri vuorokauden paikalla ja asui samassa hotellissa kuin koko työryhmä. Jos jotain olisi tapahtunut, lääkäri olisi heti ollut käytettävissä. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.) Tämä on varmasti luonut turvallisuudentunnetta työryhmälle, koska

mahdollisten oireitten ilmaantuessa, he pääsisivät heti tutkimuksiin ja mahdollisesti koronavirustestiin. Turvallisuudentunnetta on varmasti lisännyt myös se, että tuotannon puolen ihmiset ovat olleet koko tuotannon ajan tietoisia kaikkien voinnista.

Salonen (haastattelu 23.03.2021) kertoo, että tuotanto oli myös varautunut tilanteeseen hankkimalla koronahuoneita yhdestä hotellin siivestä. Jos jollakin olisi tullut oireita tai koronatestitulokset olisi ollut positiivinen niin henkilö olisi saatu eristyksiin heti. Salonen toteaa, että koska tuotanto siirtyi Filippiineiltä Suomeen, hän pelkäsi koronavirustakin enemmän hypotermiaa. Trooppisesta vedestä siirryttiin jäätävään veteen, missä kilpailijat joutuvat joissain kilpailuissa olemaan pitkäänkin. Joissain tapauksissa jopa yli puoli tuntia. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Salonen (haastattelu 23.03.2021) kertoo, että syyskuun lähestyessä ja öiden kelimetessä tuotanto hankki kilpailijoille ensimmäistä kertaa ikinä makuupussit. Heimojen tulta ylläpidettiin, koska pelien jälkeen heimot yleensä kokoontuivat lämpimän tulen ympärille. Salonen kertoo, että syyskuun lähestyessä ja öiden kylmetessä tuotanto hankki kilpailijoille heimoneuvoston jälkeen myös pienen teltan, missä oli kamina lämmittelyä varten kilpailijoille. Heimoneuvostoja odotellessa kilpailijoille annettiin myös kuumaa keittoa ja muuta lämmikettä. Salosen mukaan jo totuttuun lämpimään ilmastoon tuli täysi käännös koronaviruksen siirtäessä tuotannon Suomeen. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Työryhmä noudatti ohjeistuksia kuvauksissa varmasti pelkästään senkin takia, että he arvosti sitä, että pääsi tekemään töitä. Kukaan työryhmästä ei ottanut riskejä tuotannon aikana. Työryhmän keskuudessa kuitenkin kävi niin, että kun kuvauspaikalla oli oltu jo jonkin aikaa niin kaikki ymmärsivät, ettei koronavirusta siellä ole ja tämän takia lipsuivat jonkin verran ohjeistuksista. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Selviytyjät on ulkotuotanto ja siksi turvallisempi kuin moni muu tuotanto korona-aikana. Tuotannossa kuitenkin keskitytään tekemiseen, ja muu maailma helposti unohtuu. Salonen (haastattelu 23.03.2021) sanoo, että tässä vaiheessa ohjeistuksista täytyi muistuttaa työryhmää, ja aina välillä työryhmästä joku saattoi olla huolissaan lipsumisista ja tällöin tuottajan tehtävä on rauhoitella ja muistuttaa työryhmää annetuista ohjeista.

Tuotannossa on tärkeää saada pidettyä turvallista ja rauhallista ilmapiiriä. Korona-aika korosti tämän tärkeyttä entisestään tuotannoissa. Jos työryhmällä on koronapelkoa, on tuottajan tehtävä rauhoitella heitä ja vakuuttaa heidät siitä, että kaikki työryhmästä noudattavat annettuja ohjeistuksia ja sääntöjä.

4.3. Kuvausten jälkeinen aika Selviytyjät Pohjola -tuotantokaudella

Selviytyjät Pohjola -tuotantoon kuuluu se, että osallistujia putoaa kilpailusta ja lähtee kotiin kuvauspaikalta heti pudottuaan. Salosen (haastattelu 23.03.2021.) mukaan tuotannon puolesta oli positiivista, että kilpailijoiden piti lähteä kasvomaskien kanssa kuvauksista, jolloin heitä ei välttämättä tunnistettu niin helposti. Tuotannon kannalta tästä oli suurta etua, sillä kanava on yleensä huolissaan siitä, että julkisuuteen pääsee vuotamaan, kuka kulloinkin putoaa kilpailusta.

Tilannetta helpotti varmasti myös se, ettei suomalaiset olleet niin tietoisia siitä, missä tämän vuoden *Selviytyjät Pohjola* kuvataan. Aikaisempina vuosina, kun kaudet on kuvattu aina lämpimässä. Toimittajat ja muut osasivat odottaa lentokentällä kilpailusta tippuneita kilpailijoita, ja näin tieto levisi helposti. Koronatilanne helpottaa muutenkin putoajien piilottamista, koska korona-aikana kukaan ei käy missään ja jos käyvät naamalla on aina kasvomaski.

Ohjeistuksissa sekä kilpailijoita että työryhmää ohjeistettiin olemaan omaehtoisesti karanteenissa kaksi viikkoa kuvausten jälkeen. Työryhmässä oli myös tekijöitä, jotka olivat menossa uuteen tuotantoon töihin hyvin pian selviytyjien jälkeen. Salonen kertoo, että heidän kanssaan tehtiin niin, että seuraava tuotanto kustansi heille koronavirustestin, jos kahden viikon karanteeni ei ole mahdollinen. Seuraavan tuotannon tuotantoyhtiön tuli hyväksyä tämä koronaviruksen leviämisen estämisen takia. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Jälkituotantovaiheessa Salosen (haastattelu 23.03.2021) mukaan ei tullut koronan takia muuta uutta, kuin että useammat leikkaajat on joutunut tekemään itsenäisemmin töitä. Yhteisiä palavereita tuli välttää ja tietenkään koko työryhmän yhteistä karonkkaa ei voitu järjestää. Hän kertoo myös, että *Selviytyjät Pohjola* -

tuotannossa on yleensä ollut tapana järjestää myös yhteinen katselu ensimmäiselle jaksolle, mutta sitäkään ei näissä olosuhteissa voitu järjestää. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Tulevaisuutta ajatellen, kun koronatilanne hellittää ja pandemia on ohi, Salonen (haastattelu 23.03.2021) itse uskoo, että suurin osa tv-alalla työskentelevistä ihmisistä on energiaa täynnä ja haluaa tehdä töitä entistä enemmän. Koska etäyhteyksien käyttö on hyvin hallussa, niitä tullaan hyödyntämään jatkossakin tuotannoissa. Muuten tuotannot tulevat pysymään entisellään, mutta nimenomaan esituotantoon on tullut uusia, tehokkaampia toimintatapoja jäädäkseen. Vaikka pandemiasta päästäisiin eroon, on silti ihmisiä, jotka pelkäävät kontakteja ja sosiaalisia tapahtumia. Suurin osa tv-alalla työskentelevistä ihmisistä janoaa vain töihin ja unohtaa pandemian kokonaan. (Salonen, haastattelu 23.03.2021.)

Koronasta aiheutui *Selviytyjät Pohjola* -tuotannolle paljon uudelleenjärjestelyjä vuonna 2020. Salonen (haastattelu 23.03.2021) toteaa kuitenkin, että tämä varmasti opetti kaikille uusia puolia tuotantojen tekemisestä. Hänestä oli mukava huomata, kuinka iloisia ihmiset olivat päästessään tekemään töitä, vaikka olosuhteet olivatkin erilaiset.

Epävarmuus työllistymisestä on tyypillistä elokuva- ja televisioalalla. Töitä ei aina ole kaikille, ja varsinkin freelancereilla on taloudellisia vaikeuksia, kun töitä ei vaan yksinkertaisesti ole. Korona pahentaa tilannetta entisestään, minkä vuoksi ne, jotka pääsevät tuotantoihin töihin, ovat siitä hyvin iloisia.

5 CASE KUKA TAHANSA LOPPUTYÖ

5.1 Esituotantovaihe Kuka Tahansa -lopputyössä

Kuka Tahansa -lyhytelokuva kuvattiin maaliskuussa 2021. Elokuvan tuotantoprosessi alkoi maaliskuussa 2020. Toimin tuottajana tässä lyhytelokuvassa. Lähtiesäni mukaan tähän projektiin, tiesin että koronavirus tulee olemaan läsnä koko tuotannon ajan. Lyhytelokuva tutkii, mitä ihmiset ovat valmiita tekemään rakkauksen nimissä ja miten nämä teot vaikuttavat heihin. Kiinnostuin lyhytelokuvasta, koska en ollut aikaisemmin ollut elokuvassa, missä kaikki kohtaukset tehdään improvisoiden.

Korona rajoitti myös esituotantovaiheessa meitä paljon monella osa-alueella. Casting-vaihetta, työryhmän kokoamista sekä kuvauspaikkojen löytämistä piti soveltaa todella paljon vallitsevan tilanteen takia. Castingin jouduimme hoitamaan kokonaan etänä. Tämä vaikeutti tilannetta, koska on paljon vaikeampaa saada näyttelijöistä irti sitä mitä halutaan videoiden tai etäyhteyksien kautta. Myös näyttelijöille tämä oli haastavaa, koska he kokivat, etteivät pystyneet näyttämään kaikkea potentiaaliaan etäyhteyksien kautta. Kun näyttelijät oli saatu valittua, kaikki harjoitukset ja tarvittavat muut tapaamiset piti hoitaa etäyhteyksillä. Tämä ei ollut ihanteellinen tilanne, varsinkaan kun lopputyö oli kokonaan improvisaatiota, eikä varsinaista käsikirjoitusta ollut olemassa. Saimme järjestettyä yhden näyttelijäharjoitukset kasvatusten, mutta sen jälkeen kaikki piti hoitaa etänä, mikä vaikutti huomattavasti kaikkien työskentelyä.

Työryhmää oli vaikea saada kasaan, koska kaikki olivat hyvin skeptisiä koronan tuomien rajoituksen kanssa. Tilanne oli täysin uusi ja siksi epärointiä mukaan lähtemistä oli. Meidän piti käydä monia keskusteluja työryhmän kanssa siitä, miten kuvaukset tulitisiin järjestämään niin, että kaikkien terveys taattaisiin. Ymmärsimme, että skeptisyyttä varmasti esiintyisi työryhmän kesken, mutta toivoimme että meihin ja meidän tekemiin ohjeistuksiin luotettaisiin ja kuvauksiin tulitisiin tekemään hyvällä energialla.

Kuvauspaikkojen saaminen oli todella hankalaa alusta asti. Ennakkotuotantoa alettiin tekemään maaliskuussa 2020. Juuri silloin koronavirus todettiin maailmanlaajuisesti pandemiaksi. Tiesimme, että haasteita tulisi vastaan ja niihin on osattava suhtautua ratkaisukeskeisesti. Olimme itsekin hyvin epäroivia kaiken kanssa, mutta yritimme pysyä positiivisena ja jatkaa työntekoa samalla tavalla.

Kuvauspaikkoja meidän piti löytää viisi, joista kolme oli pieniä asuntoja. Oli vaikeaa saada koronarajoitusten takia mitään kuvauspaikkoja. Kukaan ei vallitsevan tilanteen takia halunnut antaa omaa kotiaan kuvauspaikaksi, koska kuvausten myötä sinne olisi tullut kerralla paljon väkeä, mitä ihmiset pelkäsivät. Työryhmä kuitenkin olisi monta tuntia heidän kotonaan.

Haastetta lisäsi myös se, että yksi kuvauspaikoistamme oli kahvila. Kahvilat joutuivat sulkemaan oviaan koronatilanteen ja hallitusten antamien linjausten vuoksi. Ravintoloiden lisäksi pubit ja kahvilat piti sulkea, niistä sai myydä vain ulos ruokaa tai juomaa. (Elonen 2020.) Kahvila yrittäjät olivat hyvin epäroivia tilanteesta johtuen, ja tämä lisäsi meille haastetta löytää kahvilalokaatio. Pienestä budjetistamme johtuen, emme myöskään voineet maksaa tarvittavia summia joihinkin mahdollisiin lokaatioihin.

Syksyllä 2020 jouduimme kamppailemaan paljon sen kysymyksen kanssa, pystytäänkö kuvauksia oikeasti järjestämään marraskuussa 2020 niin kuin oli tarkoitus. Syksyn aikana koronartunnat olivat taas lähteneet nousuun ja pelko kuvausten siirtämisestä oli läsnä. Kävimme kiivasta keskustelua työryhmän ja näyttelijöiden kanssa siitä, olisiko kenellekään mielekästä tehdä töitä näissä olosuhteissa. Koulun kanta asiaan oli se, että meidän tulisi tehdä päätös itse ja pohtia vaikuttaako kuvausten pitäminen esimerkiksi lopputulokseen negatiivisesti. Mietimme lähinnä sitä, että pystymmekö pitämään kaikki terveenä kuvausviikon ajan. Mitä sitten tapahtuu, jos joku työryhmästä tai näyttelijöistä tulee kipeäksi. Tuuraa-olennaisimmille ihmisille on vaikea nimetä, esimerkiksi ohjaajan tullessa kipeäksi emme voi korvata häntä kenelläkään. Näitä asioita piti punnita todella paljon ja jossain vaiheessa päädyimme siihen lopputulokseen, ettei kuvauksia tulla järjestämään marraskuussa 2020 koronan takia. Haasteita oli liikaa, ja ratkaisuja ei löytynyt tärkeisiin asioihin, joten päädyimme tähän lopputulokseen.

Halusimme ajatella tämän positiivisena asiana, ennakkotuotanto ja suunnittelu saa lisää aikaa, joten lopputulos on vielä parempi pidemmällä suunnittelulla. Pettymys oli tietenkin myös suuri, koska olimme tässä vaiheessa jo täysin valmiita kuvauksiin. Valmistauduimme kuitenkin tekemään töitä ja päättämään uuden kuvausviikon mahdollisimman pian. Vaikeimmalta tuntui se, että samassa tilanteessa oli myös suuret tuotantoyhtiöt. Pienenä opiskelijatuotantona tuntui mahdottomalta tehdä päätös ja tilanne oli muutenkin todella vaikeasti lähestyttävä. Pidimme yhtenä tärkeimpänä asiana sen, ettei meidän tarvitsisi etsiä uusia näyttelijöitä. Meidän onneksemme kaikki kolme näyttelijää suhtautuivat tilanteeseen ymmärtäväisesti ja he saivat aikataulunsa sopimaan meidän uuden kuvausviikon kanssa yhteen. Työryhmään jouduimme etsimään uusia tekijöitä usealle eri osaluueelle, nimenomaan aikataulullisista syistä.

Olimme pienenä opiskelijatuotantona tilanteessa, missä kukaan ei ollut joutunut olemaan ikinä, ei suuret tuotantoyhtiökään. Yritimme löytää tietoa myös siitä, mikä linjaus on suuremmissa tuotannoissa, mutta sitäkin oli vaikea löytää, koska kaikki olivat täysin uuden tilanteen edessä. Oikeaa ratkaisua ei ollut olemassa. Tilannetta piti lähestyä miettien kaikkien terveyttä ensisijaisesti. Tilanteeseen piti sopeutua ja tottua siihen, että tämä tuotanto tulee olemaan hyvin poikkeava aikaisemmista kouluprojekteista.

Pirkanmaa oli tähän aikaan kiihtymisvaiheessa koronaviruksen kanssa. Tämä tarkoitti sitä, että uusia rajoituksia mietittiin koko ajan lisää jotta tartunnat saataisiin laskuun. Tämä tietysti hidasti myös meidän tekemistä kaikilta osin. Etäopetussuositus astui voimaan heti meidän kuvausviikon jälkeen. (STM 04.02.2021.)

Kuvausten pitäminen oli epävarmaa myös, koska kuvaukset kuitenkin vaati paljon ihmisiä samaan tilaan työskentelemään. Kun tehdään töitä, helposti unohtuu turvavälit ja muut koronaan liittyvät rajoitukset. Meidän piti miettiä hyvin tarkkaan voimmeko järjestää kuvauksia ollenkaan, emme kuitenkaan halunneet riskeerata kenenkään terveyttä. Näyttelijät ovat kuvauksissa ilman maskeja joka tapauksessa, joten heidän mielipiteillään on tässä vaiheessa paljon väliä meille. Työryhmän mielipidettä väheksymättä.

Myös se, että emme pystyneet pitämään palavereita tai muita kokoontumisia työryhmän kanssa, vaikutti siihen, että tilanteet etenivät hitaammin, kuin miten ne olisivat edenneet, jos olisimme päässeet ryhmänä yhdessä kokoontumaan ja suunnittelemaan. Tämä vaikutti tietysti myös ryhmäytymiseen, emme voineet järjestää mitään tapaamisia, missä työryhmä olisi päässyt tapaamaan toisiaan. Koin tämän kuitenkin myös hyödyllisenä asiana jatkoa ajatellen. Koko työryhmä oppi soveltamaan työtapojaan. Etätyöskentely kehittyi jokaisella merkittävästi. Tästä on varmasti hyötyä tulevaisuudessa, koska korona varmasti jättää tiettyjä työskentelymalleja elämään, esimerkiksi etäpalaverit.

Etätyöskentelyn merkitys on kasvanut koronan myötä kaikilla. Meille luovan alan opiskelijoina se oli kuitenkin myös todella haastavaa. Olimme tottuneet tekemään kouluprojekteja niin, että palavereissa pystytään olemaan kasvotusten ja heittämään ideoita ilmoille vapaammin. Etäyhteyksien huonot puolet tuli myös hyvin vahvasti eteemme. Poikkeuksetta jokaisessa etäpalaverissa jonkun yhteys katkesi tai näytön jakaminen koko työryhmälle tuotti vaikeuksia. Vaikka näissä tilanteissa turhautti todella paljon, uskon myös, että tämä opetti meille kaikille lähiopetuksen ja lähipalaverien merkityksen tällä alalla.

Elokuva- ja televisioalalla, kuten monella muullakin alalla, lähikontaktit ovat suuressa merkityksessä jokaisessa tuotannon vaiheessa. Iso työryhmä ja se, että moni pääsee osallistumaan jo ideointivaiheessa projekteihin on isossa osassa kouluprojekteja. Kaikilla on myös intoa ja halua osallistua kaikkiin työvaiheisiin ja näissä olosuhteissa jouduimme rajaamaan ihmisten määrää tapaamisissa missä oli pakko nähdä kasvotusten. Esimerkiksi lokaatioissa vierailu oli tällainen tapaaminen, mitä emme voineet mitenkään pitää etänä. On tärkeää käydä katsomassa kuvauspaikkoja ennen kuin ne valitaan elokuvaan. Sitä varten tiettyjen osastojen edustajien piti mennä mukaan katsomaan niitä. Muistutimme kuitenkin kaikkia pitämään maskeja visusti päällä ja pitämään huolta käsihygieniasta aina kuvauspaikoilla vieraillessa.

Kävimme myös tiivistä keskustelua työryhmän kanssa siitä, keitä kaikkia todella tarvitaan kuvauspaikalle. Onko esimerkiksi kaikkien assistenttien pakko tulla joka päivä kuvauksiin tai ollenkaan. Pyrimme näin saamaan kontakteja pois kuvaus-

paikalta ja näin ollen takaamaan paremman turvallisuuden, kun kontaktit on minimissä myös kuvausviikolla. Kehotimme tietenkin työryhmää myös pitämään kuvausviikolla kontaktit minimissä, jotta mistään ei tulisi tartuntaa kuvauspaikalle. Työryhmä noudatti tätä sääntöä hyvin koko kuvausviikon ajan.

5.2 Tuotantovaihe Kuka Tahansa -lopputyössä

Kaikkien vastoinikäymisten jälkeen saimme lopulta järjestettyä kuvaukset maaliskuussa 2021. Neljä kuukautta myöhemmin, kuin alkuperäisen suunnitelman mukaan. Kuvauksissa meidän piti kuitenkin ottaa huomioon koronaan liittyvät asiat hyvin vahvasti. Ensimmäinen asia mitä teimme, oli saada työryhmältä ja näyttelijöiltä vahvistus siihen, että he suostuivat osallistumaan kuvauksiin niillä ohjeistuksilla mitä annoimme. Teimme ohjeistuksen miettien kaikkien turvallisuutta kuvauksissa. Käskimme kaikkia lukemaan ohjeistuksen tarkkaan ja noudattamaan sitä.

Olimme valmistautuneet korona-aikana kuvaamiseen tekemällä tarkan korona suunnitelman, jonka jaoimme koko työryhmälle ja näyttelijöille ja korostimme siinä sitä, että näissä olosuhteissa suunnitelman mukaan täytyy toimia. Korona suunnitelmassa ohjeistimme työryhmää ja näyttelijöitä pesemään kädet heti saavuttuaan kuvauspaikalle, käyttämään maskia oikeaoppisesti ja vaihtamaan sitä tarpeeksi usein eli suositusten mukaisesti kahden tunnin välein. Kehotimme myös koko työryhmää käyttämään kuvausviikon ajan koronavilkku-sovellusta, mikä ilmoittaa, jos olet altistunut koronatartunnalle.

Näyttelijät eivät pystyneet tietenkään pitämään maskia kuvauksissa, joten heihin pyysimme kaikkia pitämään turvavälin, oli tilanne mikä tahansa. Käskimme, että kalustoa siirretään vain osastoittain, kamerakalustoa vain kamera ihmiset ja niin edespäin. Tärkeänä huomiona suunnitelmassa oli myös se, että autoissa käytetään maskia ja desinfioidaan käsiä. Luotimme siihen, että kaikki noudattavat meidän antamia ohjeistuksia, koska emme siinä vaiheessa voinut muutaakaan. Uskoimme, että kaikki ottavat tilanteen sen vaatimalla vakavuudella ja sen varjolla myös noudattavat meidän antamia ohjeistuksia tarkasti.

Kuvaukset järjestettiin Tampereella maaliskuun ensimmäisellä viikolla (1-5.3.2021). Tuolloin Pirkanmaalla oltiin koronan leviämisvaiheessa, ja suunnitteilla oli aiempaa suuremmat rajoitukset, jotka koskivat suurempia kuin kuuden hengen kokoontumisia. (Pirkanmaan sairaanhoitopiiri 25.03.2021.) Kuuden hengen kokoontumisissa tuli noudattaa Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeita koronavirustartuntojen ehkäisemiseksi. Osallistujilla oli oltava mahdollisuus käsienpesuun ja heille on annettava toimintaohjeet turvaväleistä ja muusta siihen liittyvästä. (TAYS 2021.) Rajoitukset astuivat voimaan kuitenkin vasta meidän kuvaustemme jälkeen. Mikäli ne olisivat tulleet voimaan aikaisemmin, olisimme joutuneet perumaan kuvaukset. Meidän onneksemme ne kuitenkin astuivat voimaan vasta kuvausviikon jälkeen.

Kuvauksissa pyrimme pitämään työryhmän ja näyttelijöiden mielen virkeänä ohjeistuksista koronaan liittyen. Laitoimme kuvauspaikoille muistutusviestejä seiniin ja oviin, jotta jokainen muistaisi vaihtaa maskia säännöllisesti ja pitämään huolta käsihygieniasta. Olimme hankkineet kuvauksiin myös tarvittavat hygieniatarvikkeet, kasvomaskeja sekä desinfiointiainetta niin paljon, että jokainen pystyi vaihtamaan maskin säännöllisin väliajoin ja pitämään myös käsihygieniasta huolta. Oli huomattavasti enemmän tehtävää kuvauksissa, koronan vallitessa. Piti huolehtia työn edistymisen lisäksi myös, että kaikki pitävät huolta korona ohjeistuksista.

Toteutimme kuvauksissa myös paljon erikoisjärjestelyjä. Elokuvasssa oli vain kolme näyttelijää ja he kulkivat vain yhdellä autolla kuvauspaikalle ja sieltä pois. Normaalisti kaikkia autoja käytetään niin näyttelijöiden, kuin työryhmänkin kuljettamiseen. Tässä tapauksessa halusimme kuitenkin taata näyttelijöille turvallisen olon tulla kuvauksiin, missä heidän pitää työskennellä pitkiä päiviä ilman maskia. Näyttelijöiden keskuudessa oli huomattavissa muutenkin paljon korona pelkoa, mitä meidän piti rauhoitella. Työryhmän kanssa teimme niin, että tietyt osastot kulkevat joka päivä samalla autolla kuvauspaikalle ja pois sieltä, käyttäen maskia joka matkalla. Autossa matkustaessa osastot ovat hyvin lähekkäin toisiaan, joten kasvomaskeiden käyttö matkoilla oli hyvin tärkeää ja painotimme sitä ohjeistuksessa.

Kuvauspaikalla tuotannon tiimin kanssa pidimme huolta, että kahvoja ja pintoja desinfioitiin tietyin väliajoin. Puhdistimme myös desinfiointiaineiden korkit, koska niihin koskee kaikki koko ajan huolehtiessaan omasta käsihygieniastaan. Vessojen ovien kahvat ja muut paikat, mihin kaikki koskevat koko ajan oli hyvä puhdistaa tietyin väliajoin. Tuotannossa oli tarkat säännöt siitä, jos jollain tulee kipeyden oireita. Kaikille työryhmän jäsenille oli annettu tarkat ohjeet siitä, miten pitää toimia. Pitää ottaa heti yhteyttä tuottajaan ja kuvaukset täytyy keskeyttää heti, jos jollain nousee kuume ja koronatestiin on hakeuduttava mahdollisimman pian oireiden tultua. Oli tärkeää, että työryhmällä oli sellainen olo, että heistä ja heidän terveydestään välitetään ja siinä onnistuimme tuotannon puolella hyvin.

Kuvauksissa pyrimme jakamaan porukan pienempiin porukoihin ja porrastamaan esimerkiksi ruokailut täysin. Kehotimme työryhmää olemaan vain omien osastojen kanssa, ja välttämään turhaa kontaktia muihin osastoihin. Syödessä kasvomaskit pitää ottaa pois, joten silloin on todella tärkeää, ettei osastot keskustele muiden osastojen kanssa. Työryhmä joutuu tietenkin olemaan kontaktissa muihinkin osastoihin töitä tehdessä, tältä emme voineet välttyä. Meidän kaikkien prioriteetti oli kuitenkin se, että kaikki saadaan kuvattua ja materiaali on sellaista, mitä olemme koko ajan ajatelleet.

Meidän tuotannon puolen ihmisten tehtävänä oli pitää työryhmän mieli virkeänä ohjeistuksista ja säännöistä. Kuvauspaikalla kyselimme työryhmältä tietyin väliajoin, ovatko he muistaneet vaihtaa kasvomaskia ja jos eivät, annoimme heille uuden kasvomaskin. Kuvauspaikalla oli ajoittain niin hektistä, että monilla unohtui kasvomaskin vaihto ja käsienpesu, joten oli hyvin olennaista, että olimme muistuttamassa heitä siitä.

Kuvausviikon aikana yhtäkään koronaepäilyä ei tuotannossa tullut. Olimme tästä hyvin helpottuneita ja tämä johtui varmasti siitä, että kaikki työryhmästä kunnioitti meidän antamia ohjeistuksia juuri niin kuin toivoimmekin.

5.3 Jälkituotantovaihe Kuka Tahansa -lopputyössä

Jälkituotantovaihe on korona-aikaan kaikista helpoin vaihe tuotannossa. Siihen ei tarvita kontakteja läheskään niin paljon, kun ennakkotuotannossa tai kuvausten aikana. Toki etätyöskentely on myös iskenyt jälkituotanto vaiheeseen. Jos leikkaajalla itsellään ei ole leikkaukseen vaadittava kalusto kunnossa kotona, voi tuotantoyhtiö tarjota hänelle siihen tarvittavat välineet. Meidän lyhytelokuvan kohdalla leikkaajalla ei ollut omat välineet kotona kunnossa, joten hän joutui leikkaamaan koulun tiloissa elokuvamme. Tämä ei kuitenkaan ollut maailmanloppu, koska koululla ei ollut juuri ollenkaan ihmisiä, joten hän sai olla ilman kontakteja tekemässä hommia omissa oloissaan.

Jälkituotantovaiheessa elokuvasta leikataan lopullinen versio. Tässä vaiheessa on mukana leikkaaja, äänisuunnittelija, värimäärittelijä, säveltäjä ja graafikko. Heidän ei kuitenkaan tarvitse tehdä töitä yhdessä oikeastaan ollenkaan. Jokainen tekee oman osuutensa itsekseen. Ohjaaja tekee leikkaajan kanssa yhteistyötä, mutta muuten tässä vaiheessa kontaktit voi välttää todella hyvin.

6 POHDINTA

Tulevaisuudessa tuotannot tulee olemaan monella tavalla erilaisia. Yksi merkittävä asia on tietysti etätyöskentelyn yleistyminen. Sitä tullaan varmasti hyödyntämään jatkossa tuotannoissa, koska se on loppujen lopuksi asioita nopeuttava tapa työskennellä. Korona on pakottanut ihmiset ajattelemaan laajemmin työskentelyään ja sitä, miten sitä voi muuttaa. Ihmiset ovat joutuneet ajattelemaan laatikon ulkopuolelta, koska normaaleilla totutuilla tavoilla ei voida enää työskennellä. Kaikki joutuvat sopeutumaan tilanteeseen sen asettamin rajoin.

Elokuva- ja tv-alalla uudistuksia on jouduttu myös miettimään paljon, koska rajoitusten myötä kuvauksia ei voi järjestää totutulla tavalla enää. Elokuviin ja sarjojen kuvausten peruminen on kuitenkin myös melko kallista, joten tilanteita täytyy miettiä todella tarkkaan. Jos kuvaukset todella perutaan, joudutaan tuotantoyhtiöissä miettimään, mitä se tarkoittaa käytännössä. Kaikkien tuotannossa mukana olevien työ on vaakalaudalla, koska korona-aikaan tuotannot voivat pysähtyä myös kesken kaiken.

On mahdollista, että tulevaisuudessa kuvauksiin osallistuvien määrä vähenee merkittävästi, sillä korona-aikana on huomattu, etteivät kaikki ole välttämättömiä kuvauksissa. Näin säästetään myös rahaa, kun pienemmälle työntekijämäärälle tarvitsee maksaa kuvauspäivinä tehdystä työstä. Myös jonkinlaiset varahenkilöt voivat yleistyä tuotantoyhtiöissä. Hankitaan varahenkilöt tärkeimmille ihmisille, jolloin kuvaukset eivät jää tekemättä sairauspoissaolojen takia.

Kun korona-aika on ohi ja elokuvateatterit aukeavat normaalisti, tulee elokuvien ensi-iltojen määrä olemaan suuri. Tämä tarkoittaa sitä, että jotkut elokuvat jäävät väkisinkin toisten jalkoihin ja tuotot tulevat olemaan pienemmät, kuin mitä ne normaalisti olisi.

Korona-aika on tuonut kaikille aloille paljon uusia työskentelytapoja. Osa työskentelytavoista on mieluisia ja toiset taas ei. Toisille etätyöskentely on mieluisam-

paa kuin toimistolla istuminen, kun taas toisille se on hyvin epämiellyttävää. Elokuva – ja tv – alalla on koronan myötä tullut myös paljon uusia työskentelytapoja. Yhtenä suurimmista on etätyöskentely.

Etätyöskentely elokuva- ja tv-alalla tarkoittaa sitä, että esituotannossa tietokoneella tehtävät työt tehdään kotoa käsin ja toimistolla olemista vältetään. Esituotannossa yksi isoin muutos on etäpalaverit. Zoom-palvelun tai vastaavan etäyhteyden kautta käydyt etäpalaverit yleistyivät heti, kun koronan takia kontakteja piti alkaa välttämään. Etäpalavereiden hyvä puoli on se, ettei siirtymiseen mene aikaa, vaan matkustamiseen kuluvan ajan voi käyttää muuhun. Kotoa käsin työskentelyn hyviin puoliin kuuluu myös se, että ulkoilla voi kesken työpäivän. Etätyöskentelyn huono puoli on se, että työpäivää ei välttämättä osata rajata. Kun töitä tehdään kotona, on vaikeampaa hahmottaa työ- ja vapaa-aika.

Tuotantojen eteneminen poikkeusoloissa pitää miettiä hyvin tarkkaan, koska jos tuotannossa ilmenee koronavirusta, voi se helposti edetä sieltä työryhmäläisten tai esiintyjien koteihin. Elokuva- ja tv-alalla on myös hyvin vaikeaa välttää lähi-kontaktia tuotannoissa, työtä tehdään lähekkäin ja tiiviisti, joten jos tuotannossa on yksikin koronaepäilty, tuotanto täytyy keskeyttää. Uskon, että isoissa tuotantoyhtiöissä on varmasti tärkeää noudattaa virallisia suosituksia ja reagoida nopeasti, kun uusia suosituksia tulee.

Uusiin työskentelytapoihin korona-ajan jälkeen tulee kuulumaan varmasti myös parempi hygienia. Ihmiset ovat joutuneet kiinnittämään korona-aikana siihen todella paljon enemmän huomiota ja monelle käsienpesusta tai muista tavoista on tullut pysyviä. Näin ollen tuotannoissa on varmasti myös herkemmin sairauspoissaoloja, mikä on hyvä asia. Ihmiset eivät enää tule kipeänä tuotantoihin pyörimään vaan jäävät herkemmin kotiin sairastamaan, mikä johtaa siihen, ettei tuotannossa leviä flunssaa tai muuta. Toisaalta tämä tarkoittaa myös sitä, että sairauspoissaoloja saattaa tulla enemmän, mikä hankaloittaa tietysti tuotannon etenemistä.

On sanomattakin selvää, että korona-ajasta on opittu ja opitaan vielä paljon. On opittu, että mitä vain voi tapahtua ja että jotakin näin suurta kuin koronapandemia ei ole voitu ennakoida. Osataan ehkä arvostaa Suomea niissä tuotannoissa,

joissa yleensä lähdetään ulkomaille kuvaamaan. Korona-ajan myötä omaan hygieniaan on kiinnitetty erityistä huomioita, ja siitä osataan varmaan pitää tarkemmin huolta myös jatkossa.

Toisaalta korona-aika opettaa media-alalla työskenteleville olemaan kiitollinen siitä, kun on töitä. Vuosien ajan on puhuttu, miten vaikeaa media-alalle on työllistyä, mutta korona-ajan jälkeen tekijöitä tarvitaan entistä enemmän. Arvostus tuotantojen pyörimistä kohtaan todennäköisesti kasvaa vaikean korona-ajan jälkeen.

Kehittämissuunnitelmaksi tulevaisuutta ajatellen on se, että tuotantoihin palkattaisiin vain oikeasti tarpeelliset työntekijät. Korona-ajasta on opittu se, että tuotannoissa on ollut aikaisemmin tietyllä tavalla turhia työntekijöitä ja uskon, että se on asia mihin kannattaa jatkossa kiinnittää erityistä huomiota. Toisena kehittämissuunnitelmaksi on, että etätyöskentelyä kannattaa pyrkiä kehittämään. Olisiko tuotantoyhtiössä mahdollista esimerkiksi kehittää toimistotiloja niin tilaviksi, että palaverit pystyisi järjestämään siellä turvavälejä käyttäen.

LÄHTEET

Andersson, K. 2020. 360journalismia. Suomalaiset tv-tuotannot kärsivät koronasta - pulaa jopa näyttelijöistä. Artikkel. Luettu 15.02.2021. <https://www.360journalismia.fi/suomalaiset-tv-tuotannot-karsivat-koronasta-pulaa-jopa-nayttelijoista/>

Elonen P. Helsingin Sanomat. 26.03.2020. Ravintoloiden sulkemispäätöstä yritetään heti maanantaina – alueellisen rajaamisen tapa on vielä auki. Poliitiikka. Luettu 15.02.2021. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006453774.html>

Lehtonen V. Helsingin Sanomat. 19.03.2020. ”Tämä on suurin kriisi tuotantoyhtiöiden historiassa” – Mikko Leppilampi, Alekski Brady ja muut tv- ja elokuva-alan ihmiset kertovat, miten koronavirus vaikuttaa heidän työhönsä. Kulttuuri. Luettu 10.02.2021. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006445131.html>

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri. 25.03.2021. Pirkanmaan koronavirustilanne ja suositukset. Luettu 30.03.2021. https://www.tays.fi/fi-fi/sairaanhoitopiiri/Koronavirus_COVID19/Pirkanmaan_koronavirustilanne_ja_suosituks

Salonen, Mirtta. *Selviytyjät Pohjola* tuottaja. Haastattelu 23.03.2021. Haastattelija Pelkonen Senni. Litteroitu. Google-teams.

STM, Sosiaali- ja terveysministeriö. 04.02.2021. Tilannekatsaus koronavirus tilanteesta. Luettu 15.02.2021. https://stm.fi/documents/1271139/58994022/040221_STM_THL_tilannekuvainfo_yhdistetty_pitka.pdf/5efb50d1-ccf1-2789-cfe8-b3bf4af5d45e/040221_STM_THL_tilannekuvainfo_yhdistetty_pitka.pdf?t=1612428660494

Sundqvist, J. 2021. Yle Uutiset. Julkaistu 27.01.2021. Luettu 30.03.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11757391>

Teme. 08.04.2020. Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto. Jos jäät työttömäksi toimi näin. Päivitetty 01.01.2021. Luettu 15.02.2021. <https://www.teme.fi/fi/jos-jaat-tyottomaksi-toimi-nain/>

Teme. 24.03.2020. Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto. 24.3.2020. SETin ohjeistus työskentelyyn poikkeustilanteessa. Luettu 15.02.2021. <https://www.teme.fi/fi/ajankohtaista-set/setn-ohjeistus-tyoskentelyyn-poikkeustilanteessa/>

THL. 09.02.2021. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Oireet ja hoito – koronavirus. Luettu 15.02.2021. <https://thl.fi/fi/web/infektioaudit-ja-rokotukset/ajankoh-taista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/oireet-ja-hoito-koronavirus>

THL. 15.03.2021. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Rokotteiden teho koronarusta vastaan. Luettu 30.03.2021. <https://thl.fi/fi/web/infektioaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/rokotteet-ja-koronavirus/rokotteiden-teho-koronarusta-vastaan>

LIITTEET

Liite 1. Haastattelukysymykset tuottaja Mirtta Saloselle

- Millä tavoin korona on uudelleenjärjestellyt työntekotapoja tuotannon eri vaiheissa?
- Mitkä tuotannon vaiheet on eniten ravisteltuna ja mitkä vähemmän?
- Missä kohtaa isoja ratkaisuja jouduttiin tekemään?
 - Mikä tuntui suurimmalta muutokselta?
- Milloin otitte käyttöön erilaiset työskentelytavat? Miksi juuri silloin?
- Minkälaisilla ohjeilla ja säännöillä kuvaukset pystyttiin järjestämään?
- Miten vaikeaa oli saada koko työryhmä reagoimaan tilanteeseen sen vaatimalla vakavuudella?
- Mihin kaikkiin tuotannon vaiheisiin korona iski koviten? Miten?
- Miten korona vaikutti työryhmän yleiseen työflowhun? esim. sairaspöissa-olot
- Miten yllättäviin sairaspöissaoloihin reagoitiin? Oliko tuurajia aina valmiina vai jouduttiinko esim kuvauspäiviä siirtämään yhden ihmisen takia?
- Millaista on tulevaisuuden projektien kannalta? Onko epävarmempaa?
- Koska ihmiset ovat herkemmin sairaspöilla nyt, kustannukset kasvaa. Onko tällaista tapahtunut teillä, pystyykö tuotanto kantamaan näistä mahdolliset taakat vai joudutaanko kiristämään jossakin tuotannon kohdassa sitten enemmän?
- Näetkö, että olisi jotain käytäntöjä mitkä jää elämään "normaaliin" elämään palaamisen jälkeen? Mitkä ja miksi?
- Minkälaisia uusia työskentelymalleja on opittu koronan kautta?
- Mitä tästä opitaan jatkoa varten?

Selviytyjät – Pohjola kysymykset:

- Kun tuotanto siirtyi Filippiineiltä Suomeen kuvattavaksi, mitkä kaikki asiat muuttuivat?
 - Oliko esim budjetin kannalta säästöä tehdä tuotanto Suomessa vai oliko se jopa kalliimpaa?
- Mikä oli suurin huolenaihe kuvauksissa koronan suhteen?

- Millä tavalla valmistauduttiin kuvaamaan kylmemmissä olosuhteissa?

- Miten työryhmä reagoi koronan aiheuttamiin muutoksiin?
 - Miten korona vaikutti työryhmän workflowhun?
- Mikä oli hyvä asia minkä korona toi tuotantoon? vai oliko sellaista? Miksei?
- Miten työryhmä oli ohjeistettu kuvauksiin?
 - Miten kaikki noudattivat niitä?
 - Mitkä olivat merkityksellisimmät ohjeet?
- Testattiinko työryhmää tai esiintyjä kuvausten aikana kertaakaan?
 - Millä systeemillä tuotannossa edettiin jos jollain työryhmästä tai esiintyjistä oli koronaoireita?
 - Tuliko näiden toimintamallien kanssa ongelmia vastaan?